

L'última frontera

Els 3 de 9 sense folre de Santa Úrsula 2019:
una gesta llegendària

Jordi Andreu Giner (amb un capítol de Xavier Brotons)

■ Cossetània



L'última frontera

*Els 3 de 9 sense folre
de Santa Úrsula 2019:
una gesta llegendària*

Jordi Andreu Giner

Amb un capítol
de Xavier Brotons Navarro

Primera edició: gener del 2022

© Jordi Andreu Giner i Xavier Brotons Navarro

© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 VALLS
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com • www.cossetania.com

Director de la col·lecció: Xavier Brotons Navarro

Disseny i composició: 3 × Tres

Fotografies de la coberta: Marçal Cubells /
Roser Giner. Arxiu Colla Joves Xiquets de Valls

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-079-3

DL T 6-2022

Índex

Pròleg, <i>per Josep Almirall Rillo</i>	3
Els fets.....	7
Primera ronda	8
Primera ronda	9
Tercera ronda	10
Els pilars.....	12
Les decisions dels caps de colla	15
L'actuació, viscuda pels protagonistes	15
L'estratègia	19
La tècnica del castell	21
Quan el comencen a assajar?.....	21
Evolució de l'alineació 2018/2019.....	23
Retrats col·lectius al voltant de l'actuació.....	33
La canalla	33
Des de la pinya.....	36
Els baixos	40
Retrats personals al voltant de l'actuació	43
Zoraida Pedrosa: de la llitera a la glòria.....	43
Jaume Galofré: passió i patiment intercontinental	45
Paula Olivé: del res al tot.....	47
David Fibla i Llàtzer Magriñà: la incertesa del què i de l'on	50
Un càntic per a la història.....	53
Una camisa i un mantejament.....	54

Recull de premsa	57
Les primeres aproximacions.....	59
Vila-rodona 2000: el primer tast	59
Concurs 2004: un intent a la desesperada.....	60
Santa Úrsula 2004: la Joves hi torna	60
Tots Sants 2005: un intent que arriba lluny.....	61
Concurs 2016: la cosa es posa seriosa	62
Santa Úrsula 2018: tret de sortida	63
Els Minyons també se'l miren, de lluny	64
¿Es va fer el 3 de 9 net al segle XIX? Un estat de la qüestió crític, <i>per Xavier Brotons Navarro</i>	73
Una qüestió prèvia	73
Fonts escrites directes.....	76
Altres fonts escrites	84
Altres textos	86
Altres «testimonis»	87
Conclusions.....	88
Referències bibliogràfiques.....	89

Pròleg

Hi ha maneres diverses de viure, entendre i també d'expressar els castells; unes potser més genuïnes que no pas les altres. L'òptica casteller de Jordi Andreu Giner és la que m'agrada i comparteixo. De fet, crec que el Jordi Andreu és una barreja perfecte de comunicador i expert en castellística. Ho fa fàcil i entenedor, i sense oblidar mai els petits grans detalls que fan possibles els castells, que moltes vegades se'ns escapen. Tinc la sort d'haver pogut compartir alguna diada a plaça al costat seu i gairebé sempre he optat per escoltar i mirar d'aprendre alguna cosa, alguna explicació tècnica del perquè. I tinc la sort, també, d'haver pogut compartir amb ell moltes temporades radiofòniques al *3 rondes*, on he descobert un Jordi Andreu capaç d'interpretar i explicar les diferents realitats del dia a dia casteller, el que en podríem dir l'*entorno*.

És per això que, abans de llegir *L'última frontera*, ja sabia que m'ho passaria bé, com així ha estat. Teniu a les mans una obra imprescindible per conèixer el desenllaç d'una temporada sublim, la 2019. Acostumats com estem el món casteller d'arribar cada temporada més enllà, de fer-ho més bé i en més quantitat, l'assoliment del 3 de 9 net carregat per les colles de Valls, i a la plaça del Blat, va ser la peça que faltava per completar el repertori essencial dels castells i tornar l'estructura de 3, *lo castell*, al lloc que li correspon. I aquests dos tresos de nou nets, que si no hagués estat per la pandèmia, ara, ja els hauríem vist descarregats, són el resultat d'un moment gairebé perfecte, però darrere també hi ha moltes més coses que s'han de tenir en compte, i que ara podem saber amb aquest treball.

En això dels castells hi ha budells, entesos com les peces i engranatges que fan funcionar una cosa. La diada de Santa Úrsula en té i la plaça del Blat, també. Més enllà dels lemes que hagin fet fortuna, el dia i el lloc representen —són— l'essència dels castells, de les colles, dels castellers i del públic casteller. Després cadascú pot ser de la seva colla, de la seva plaça, però *allí* les coses són diferents. En aquest llibre, el Jordi Andreu explica i reflecteix perfectament l'excel·lència de la Diada, de la plaça del Blat i de la gent

que hi fa castells, perquè sense aquesta combinació la història del tres net ara seria diferent.

Comptat i debatut, els castells els fan les persones, els castellers. En aquest llibre, una de les aportacions que trobem són les entrevistes amb personatges implicats directament amb el castell perquè hi han estat físicament, perquè l'han parit o totes dues coses. Opinions no tan espontànies com les recollides a peu de plaça després d'una actuació, però més reflexionades. Les explicacions són excel·lents, fetes en moltes ocasions per castellers amb un bagatge *muntant* extraordinari, o amb uns coneixements tècnics i una capacitat de crear solucions a l'abast de molt pocs. Però m'ha seduït tant o més llegir totes les emocions, sensacions, sentiments, que revelen els protagonistes que hi van ser, i que despullen una realitat poc visible de tot el que va passar per arribar a aquelles dues aletes.

Gestionar una massa de gent adulta —i d'egos, com també s'ha dit— és molt difícil. I també resulta molt delicat gestionar la canalla. En *L'última frontera* es revela com va ser aquesta gestió, i especialment en moments d'una gran transcendència, quan l'atzar també juga el seu paper, quan el cor va a cent per hora i el cap bull, però la decisió triada, que no té retorn, ha de ser freda i calculada, perquè sempre està condicionada per moltes variants. I de tots els testimonis llegits se'n desprèn que és cert que aquests 3 de 9 nets tenen cadascun la seva personalitat i realitat innegable, però també ho és que tothom que hi va ser hi va viure la seva pròpia realitat i, per tant, n'han acabat tenint tantes com persones hi eren presents. Una d'inqüestionable és la dels caps de colla. En aquest llibre es reflecteix molt bé qui va acabar notant més el pes d'aquests dos castells. Ser cap de colla és difícil a tot arreu, però a Valls, en aquesta diada i amb aquests objectius, pot ser tan gratificant com mortificant. Potser és una exageració, però imaginem-nos per un moment el Francesc Ramon de la Joves minuts abans de l'últim intent o l'Albert Martínez de la Vella quan va haver de decidir un canvi d'estratègia: tothom, tothom, pendent de tu, i tu hi tens l'última paraula, l'última responsabilitat. D'aquí a poques planes ho podreu veure.

Els «grans castells», tècnicament, són molt complexos. I entendre'ls o saber-los llegir, sense ser-ne un dels autors, tampoc no està a l'abast de tothom. A *L'última frontera*, els caps de colla, els responsables de les pinyes, els castellers que van participar d'una manera o d'una altra en el disseny i execució d'aquests dos tresos expliquen l'evolució i la confluència dels detalls que els van fer possibles. Qüestions tècniques que de vegades es poden resoldre en un moment d'inspiració, però que sovint triguen mesos o temporades. Si vingués una altra decadència i a continuació una renaixença seguida d'una època d'or, aquest llibre seria un bon manual per tornar a fer el tres net.

Un castell sobre el qual sempre ha planat l'ombra del dubte de si es va fer o no durant el segle XIX, o almenys hi ha hagut fins ara autors que han volgut defensar que ja s'havia assolit. En aquest llibre s'argumenten i contraargumenten teories i s'evidencia que les raons per pensar que fins ara no s'havia fet mai tenen més pes específic. En podreu llegir l'estat de la qüestió i treure'n també les vostres conclusions en un capítol escrit per Xavier Brotons, un dels autors més seriosos, valorats i de referència del món casteller. Brotons aconsegueix contraposar arguments fonamentals de defensors i contraris d'una manera precisa, objectiva i entenedora, que fa que el relat de la història i l'argumentació siguin amens, i al final s'imposi la lògica castellera. Era necessari posar en context històric aquests dos tresors, amb el que sabem del passat i el que hem après tot just ara, i en aquest treball Brotons ho fa de manera excel·lent.

Us dono la benvinguda, per la part que em toca, a aquesta obra imprescindible per a la castellística. Perquè un esdeveniment com el de les primeres aletes al 3 de 9 net no podia quedar orfe d'una recapitulació acurada, païda i real, més enllà del moment històric, més enllà de les imatges i més enllà de les cròniques del dia. I és important que ho hagin fet dues persones, castellers també, com Jordi Andreu i Xavier Brotons. Afluixeu-vos la faixa, poseu-vos còmodes i gaudiu-ne!

JOSEP ALMIRALL RILLO
Director i copresentador del programa *3 rondes*,
de Catalunya Ràdio

Els fets

Feia setmanes que les dues colles havien deixat clar que l'objectiu per a aquella actuació era aconseguir un castell inèdit, el 3 de 9 sense folre o net. En el cas de la Colla Vella, a més, també apostava pel 2 de 9 sense manilles com a alternativa o complement al 3 net. Podríem dir que l'esprint definitiu va començar per Sant Fèlix d'aquell mateix 2019, quan la Colla Joves feu dos intents molt bons del 3 de 9 net en què per primera vegada el castell mostrà possibilitats reals de poder ser vençut. Tot i no arribar tan lluny com l'intent que en va fer la Colla Vella al Concurs de Castells del 2016 (caigué a l'entrada de l'aixecador i amb l'enxaneta al damunt dels sisens) va quedar la sensació que l'intent de la Joves (el segon, perquè el primer va ser un intent desmuntat per indecisió de la canalla) insinuava una solidesa fins llavors mai vista que convidava a pensar que fer l'aleta al castell era possible. Aquell intent va significar el tret de sortida de bona part del que es va viure el 27 d'octubre d'aquell mateix any a la plaça del Blat de Valls.

A la capital de l'Alt Camp, el sorteig acostuma a marcar de manera significativa l'esdevenir de l'actuació i, en el cas d'una actuació en què l'objectiu és assolir una fita inèdita i amb el mateix castell i per part de totes dues colles, més que mai esdevé un element decisiu. Durant les setmanes prèvies, els assajos i els locals de les colles bullien sobre quin podria ser l'ordre adequat dels castells, ja que tothom tenia al cap que allí s'hi jugava també el fet de poder veure per primera vegada l'aleta a l'últim sostre que faltava per trencar al món casteller, el 3 de 9 sense folre. Sortir primer o segon podia significar ser el primer en fer-lo o no i això a Valls no és una cosa menor. Com acostuma a passar en això dels castells, de teories n'hi havia per a tots els gustos i, jugant a fer de cap de colla, tothom qui més qui menys esgrimia unes raons o altres. Al cap i a la fi, sobre el paper i prèviament totes les estratègies poden ser bones si es compleix fil per randa l'elucubració feta; però això són castells, això és Santa Úrsula i som a Valls. Res del que pugui passar no es pot preveure gaire. Segurament per aquest motiu, aquesta actuació té aquell encant i aquella au-

tenticitat que fan que una gernació d'espectadors s'amuntegui a la plaça i als carrers adjacents per veure quina és la primera colla que pot fer l'aleta al tres net. Els aires recorden als de les grans ocasions en què es preveia que podrien passar coses mai vistes, com la Santa Úrsula del 1981, del 1992, del 1994...

Els caps de colla són molt recelosos de manifestar obertament, abans de l'actuació, en quin ordre faran els castells que han preparat. Hi ha molts factors que hi intervenen i un dels essencials és el resultat de l'«altra colla», com s'anomenen entre les colles a Valls. Ja sigui per no donar pistes al rival, o simplement per no tenir la seva gent més pressionada del que és necessari, és una qüestió que rarament es coneix prèviament. Aquest 2019 estaven clars els castells a fer, però no l'ordre, malgrat que amb la boca petita semblava bastant clar, encara que sempre amb aquell to d'ambigüitat, que la Joves preveia sortir amb el 2 de 8 sense folre i la Vella amb el 4 de 9 sense folre, el castell més segur de cada colla. Bé, per a la Vella era més segur el 2 de 8 sense folre perquè aquell any l'havia dominat a plaer, però, com que tenia en cartera el 2 de 9 sense manilles, l'opció del 4 net semblava la més lògica.

El sorteig aquell migdia, pels volts de les 12, afavoreix a la Colla Joves. El castell de sortida seria el 2 de 8 sense folre. Al llarg de la temporada l'havien descarregat en dues ocasions, per Sant Fèlix a Vilafranca i per Santa Teresa al Vendrell i el castell a més el portaven dominant des de que el 2017 l'assolissin descarregar per primera vegada. Tot i la dificultat del castell que encara no havien descarregat mai per Santa Úrsula, el vermells creuen que és la millor opció per encarar després el 3 de 9 sense folre.

PRIMERA RONDA

La sortida de la Joves es demostra encertada perquè, tot i que la tensió que es respira a la plaça és màxima, aconsegueixen descarregar el castell. Trenquen els nervis i enceten així una actuació, en què sembla que això és un simple escalfament de cara al que vindrà després, malgrat la dificultat d'un castell de sortida que aquell any sols havien pogut descarregar les dues colles dels Xiquets de Valls. Tothom està esperant el duel que s'intueix per a la segona ronda. Falta veure la sortida de la Vella i, encara que l'arrencada «conservadora» de la Joves els deixa oberta la possibilitat d'obrir la seva actuació amb el 3 net per així poder ser els primers, els rosats opten per una sortida del mateix perfil que el vermells i comencen amb el seu castell franquícia, el seu buc insígnia: el 4 de 9 sense folre. És un castell el porten dominant des del 2015, en què el van descarregar per primera vegada, i hi presenten una gran efectivitat, amb quinze descarregats, dos carregats i tres intents desmuntats. A més, en les quatre anteriors actuacions de Santa Úrsula, tots descarregats. Aquell 2019 en

portaven un de descarregat, a Tarragona per Santa Tecla, i un de carregat per Sant Fèlix a Vilafranca, en una caiguda que va provocar estralls i que tingué una afectació directa en la preparació del 3 net, com veurem més endavant.

La Vella llueix una bona versió del castell i descarrega el 4 net. Li costa entrar en joc perquè en desmunta dos peus, però un cop ataca el 4, trenca els seus nervis particulars i inicia el que acabà sent una seqüència de castells llegendària. Cap de les dues execucions, ni el 2 de la Joves ni el 4 de la Vella, ha estat la més brillant que han fet les respectives colles d'aquests castells, però el més important en aquell moment era fer-los i superar la pressió d'obrir l'actuació sense cap error que pogués perjudicar al gran objectiu que tenien preparat les dues colles.

SEGONA RONDA

Arriba el moment o els moments esperats. La Joves anuncia, tal com s'havia previst, el seu intent sobre el 3 de 9 sense folre. Amb la pinya ben tancada, els quarts posats validant el castell i amb l'ordre de «quints amunt» donada, el castell s'atura perquè, tal com se sent en veu d'un dels dirigents tècnics en la retransmissió de la diada que ofereix en directe TAC12, «l'inxaneta no vol pujar». Després sabrem que va ser l'aixecador i no l'inxaneta qui no ho va veure clar en uns dubtes que s'anirien arrossegant al llarg de l'actuació. Al cap d'uns minuts, hi tornen, però amb canvis en l'alineació prevista pel que fa a la canalla, amb tot el neguit que això comporta. L'execució del castell és molt bona, però la manca de convicció en els més petits fa que no es puguin arribar a col·locar els dosos. Per tant, tot i les bones sensacions, el 3 net es baixa just en el moment en què el castell comença a ensenyar de veritat la seva cara més difícil.

La Joves es pren el temps necessari per reflexionar i decideix no tornar al 3 net; en el torn de repetició prova el 4 de 9 amb folre. Aquesta decisió provoca moltes coses, amb algunes conseqüències importants. La més rellevant és que la pilota i l'opció de ser els primers a fer l'aleta al castell més esperat passa a mans de la Vella. Alhora, però, aquesta decisió també facilita que la Joves agafi aire i recuperi la tranquil·litat per tornar-hi més tard. Veient la manca de convicció, se sacrifica la possibilitat de la primera aleta per la possibilitat de fer-la potser més tard, encara que no siguin els primers. Francesc Xavier Ramon, el cap de colla, creu que l'excés de pressió en cas de repetir-lo immediatament pot aniquilar definitivament les possibilitats del castell i, sobretot, que aquell moment precís i aquelles condicions no són les millors per afrontar-lo. Aquest fet, el de provar el castell en les millors condicions possibles, va ser una qüestió que els dos caps de colla van tenir present en tot moment i probablement una

de les claus del resultat final d'ambdues colles. La Joves descarrega sense gaires complicacions el 4 de 9 amb folre.

La Vella decideix canviar l'ordre previst i aparca el 2 de 9 sense manilles per afrontar el 3 de 9 sense folre. La possibilitat que els dona l'actuació de poder ser els primers no la volen deixar passar, no la poden deixar passar. Després d'un primer peu desmuntat amb els terços col·locats, la Vella tira amunt el seu quart intent de 3 de 9 sense folre de l'època moderna. El castell va pujant amb més moviment del desitjable, amb més moviment del que havia tingut en els assajos previs. Tot i això, la convicció dels més petits és màxima i no aturen en cap moment l'execució ni el ritme del castell. Amb l'entrada de dosos, que acostuma a ser un baròmetre per entreveure les possibilitats més immediates dels castells, el tronc comença a perdre el control del castell. En aquell moment ja es veu que fer-hi l'aleta pot ser una qüestió de segons, de centèssimes potser, i alhora significa que les possibilitats de descarregar-lo s'esvaeixen. El castell aguanta el just i necessari perquè l'enxaneta traspassi i, en el mateix moment en què fa l'aleta, cau. S'ha aconseguit! Allò que no es pot assegurar que es fes al segle XIX,¹ s'acaba de veure a la plaça del Blat, a les dues i quinze minuts del migdia del 27 d'octubre del 2019. La bogeria i l'emoció col·lectiva supuren pels porus de la pell de la majoria dels presents. Abraçades, plors, càntics i la sensació que s'ha trencat l'últim sostre, l'última frontera que quedava al món casteller, apareix en l'ambient de castellers i afeccionats. Aquella satisfacció d'haver vist una cosa única, probablement en tota la història. La Colla Vella ha aconseguit fer la primera aleta al 3 de 9 sense folre i això a Valls, i en les circumstàncies pròpies d'aquella actuació, no ha estat pas senzill. Amb la tranquil·litat i l'alegria de la fita assolida, l'actuació torna a ser al cantó de la Joves.

TERCERA RONDA

Com era d'esperar, la Joves hi torna amb el 3 de 9 sense folre. Qui sap si el fet que la Vella l'hagi carregat els treu un punt de pressió, o potser els pressiona encara més. Qui sap si aquella ràbia i enveja que senten la podien transformar en una bona execució o encara els comportarà més nervis. Les bones sensacions del primer intent desmuntat prematurament i l'aire agafat després amb el 4 de 9 amb folre deixen les condicions prou favorables perquè hi tornin. Totes menys una, però que ben mirat potser no sabrem mai fins a quin punt serà important en el desenllaç final, i és que la Vella l'ha carregat abans. Una part de desencís, perquè ja no poden ser els primers, i una part de ràbia que

¹ Vegeu l'apartat «¿Es va fer el 3 de 9 net al segle XIX? Un estat de la qüestió crític», pàg 73.

els esperona per fer allò que l'altra colla acaba de fer; tot plegat són factors que hi són, que afecten i que sempre tenen alguna cosa a veure en el resultat final. Som a Valls, no ho perdem de vista. La Joves desmunta un peu amb els quarts col·locats, una tònica habitual en la majoria de castell nets o sense folre. Potser per una qüestió de treure's uns primers nervis del damunt, qui sap si perquè realment estan malament i els poden quadrar millor, però excepte els dos 2 de 8 sense folre que es van fer, tots els altres castells que es veuen aquest dia tenen algun peu desmuntat. A la segona el castell tira amunt amb molt més convicció que en l'intent de la segona ronda, sobretot per part de la canalla. L'entrada de dosos no és, en cap cas, crítica, com si que ha passat en el castell de la Vella, i els castellers de la Joves mantenen el castell sota control. Amb els dosos ja drets i el castell mantenint les formes i la mida, l'aixecador comença a dubtar i li costa remuntar els sisens. L'enxaneta, que ho veu, dubta de què fer i en aquell moment els crits de la plaça, davant de la solidesa del castell, anima els més petits a seguir-ho intentant. L'aixecador remunta els dosos però es queda clavat a l'esquena dels dosos sense acabar de llençar el peu, mentre l'enxaneta puja i baixa un parell de cops entre sisens i dosos. Al cap de 35 segons que els dosos s'hagin posat drets, el castell cau. L'intent és dramàtic, perquè, a més del dolor físic de la caiguda, la sensació que el castell era seu, que el tenien a l'abast i fins i tot amb millors condicions que el que havia fet la Vella minuts abans encara resulta més frustrant per als castellers de la Joves. La plaça ovaciona l'intent de la Joves, perquè han demostrat que el tenien a l'abast, però les coses en els castells no són fàcils, tots els detalls compten i en aquest cas no han tingut els astres de la seva part.

Quan tothom ja donava per acabades les possibilitats de la Joves de tornar-hi, perquè, a més de suportar una caiguda molt dura com és la del 3 de 9 sense folre, l'actuació ja s'havia allargat molt, després de 25 minuts i enmig de la sorpresa generalitzada, la Joves anuncia que hi torna! En un discurs al mig dels baixos del castell, el Francesc Xavier Ramon, en unes paraules que passaran per sempre més a la història de la Colla Joves, diu als seus castellers: «Tenim una oportunitat i l'hem d'aprofitar, hem treballat per arribar aquí i intentar-ho fer i no ens donarem per vençuts... És difícil? Sí, però som la Joves, i ho podem fer. Si una colla ho pot fer és la Colla Joves.» I no li faltava pas raó, al cap de colla. La Joves, sempre caracteritzada per ser capaç del millor, i de vegades també del pitjor, estava disposada i convençuda a fer una cosa, un castell, el Castell.

Al segon peu com és habitual, el 3 de 9 sense folre vermell tira amunt amb decisió. L'alineació de castell presenta un canvi notable al pis de quints respecte de l'intent anterior (és molt poc freqüent fer aquests canvis en aquesta mena de castells) i també a la canalla. El castell no presenta la solidesa de l'intent anterior, però els castellers no li perden ni la cara ni les mides. L'entrada de

dosos és més abrupta que uns minuts abans, però tothom segueix estant al seu lloc. La plaça bull com en les grans ocasions quan veu que els més petits comencen a remuntar els dosos. L'aixecador es col·loca amb l'ajuda inestimable de l'enxaneta, que li acaba de col·locar el peu esquerre a la seva posició, per tot seguit fer les tres passes rapidíssimes, perquè en aquell moment el castell ja està tocat, i carrega el 3 de 9 sense folre de la Colla Joves. Sense temps ni per fer l'aleta, el castell cau, però l'alegria en el rotllo de la Joves i per tota la plaça és indescriptible. A les tres i catorze minuts del migdia la bogeria s'apodera de la plaça! L'agonia amb què la Joves ha arribat a l'èxit ofereix una dimensió encara més èpica al castell i a l'assoliment. I de la mateixa manera que ha passat abans amb el castell de la Vella, la gent assisteix incrèdula al que acaba de viure. No un, sinó dos tresos de 9 sense folre són els s'acaben de veure a la plaça del Blat! Es repeteixen les escenes d'alegria, de plors, d'abraçades per l'espectacle històric que s'acaba de presenciar. Fins i tot la Colla Vella aplaudeix l'entrega i el coratge que ha mostrat la Colla Joves. Uns aplaudiments que, minuts després, es converteixen en càntics irònics creuats entre les dues colles; però això és Valls i així es viuen els castells.

L'actuació encara no s'havia acabat, perquè a la Vella encara li faltava completar la tercera ronda. El castell escollit és el 2 de 8 sense folre, que aquell 2019 havia dominat a plaer i havia descarregat en sis ocasions. El possible assalt al 2 de 9 sense manilles havia fet que els rosats centressin molt l'atenció en aquesta estructura, i d'aquesta manera han aconseguit un domini mai vist sobre el castell. En aquesta ocasió, l'atac al 2 de 9 sense manilles queda posposat per una lesió que obliga a fer un canvi en l'estructura habitual i també per la durada que en aquell moment ja porta l'actuació. Ha passat una hora i vint minuts des que han carregat el 3 de 9 sense folre a la segona ronda. Falta veure si aquesta llarga estona, sumada a la caiguda del 3 net i a l'efecte de l'èxit que acaba d'aconseguir la Joves, afectarà d'alguna manera la Vella. Enmig del silenci sepulcral que ha acompanyat tots els castells que s'han vist avui, la Vella llueix la millor versió del castell i descarrega el 2 net sense que aquest passi per cap moment de perill. La descarregada del castell ja se celebra amb la consciència que aquest 2 tanca una seqüència de tres rondes de castells llegendària. Tots els castells sense folre assolits conformen una actuació inèdita, de somni, històrica i que molta gent donava per impossible.

ELS PILARS

Malgrat que la diada ja ha assolit les tres hores i mitja de durada, encara li quedava la ronda dels pilars i, per acabar de rematar la gloriosa actuació, totes dues colles anuncien el pilar de 8 amb folre i manilles! Ara bé, per si no fos poc



Mostres d'alegria a les pinyes de les dues colles instants després de carregar el 3 de 9 sense folre.
Fotos: Pere Toda / Ajuntament de Valls

tot el que havia passat, encara quedava un gir més de guió. La Joves comença a muntar la seva estructura i, abans de col·locar-hi el quart, desmunta el peu i renuncia al gran pilar tot rebaixant-lo un pis per fer el de 7 amb folre; però això serà després de passar el torn. Aquest fet provoca que la Vella iniciï la ronda dels pilars, perquè aquests es fan en ordre de més gran a més petit. Per tant, els rosats comencen a muntar el gran pilar que aquest any havien descarregat en una ocasió, al Catllar. Una caiguda en el 4 net a Vilafranca, que com ja hem explicat abans havia provocat estralls en les alineacions habituals de la Vella, feia que no tinguessin el pilar tan rodat com altres anys i que hi hagués un canvi en l'estructura bàsica. A l'hora de la veritat, els astres es tornen a alinear al costat rosat de la plaça i, tot i l'esgotament motivat per l'actuació, els castells fets i les emocions viscudes, els pilaners de la Vella treuen tota la seva classe i la feina feta als assajos per descarregar el pilar de 8, malgrat el perill pel qual passa just després de fer l'aleta. L'eufòria al rotllo rosat és màxima, perquè l'exhibició que ha fet la Vella queda arrodonida de la millor manera possible. Quin recital!

La Joves s'enfronta al pilar de 7 amb folre, que al llarg de l'any havia descarregat en onze ocasions; busca la dotzena, per acabar sent la colla que més n'ha descarregat al llarg del 2019, amb un 100% d'efectivitat. Aquest dia no podia ser menys davant del que acabaven de fer, i l'actuació dels vermells també acaba amb el pilar de mèrit descarregat. Gran control dels pilaners, tot i el desgast de l'actuació i el fet que els seus castellers pujaven a tots els castells nets, que finalitza amb el pilar de 7 descarregat. Extraordinari final també per a la Joves en una actuació memorable!

Una gran demostració castellera que passarà a la història dels castells en el lloc on va començar tot: no podia tenir cap escenari millor que aquest.

Glòria als Xiquets de Valls!